

Kiwiini'o Peter Kaaritan

Di'oraz kaarita daua'o

Di'oraz kaarita kiwiitapa'o Peter kaaritan. Usaadanii mishidapainao Jesus ati'o, mashaapainaoz Asia Minor Baara ii aka kida'oraz. Peter, uruu 12 Jesus apostlennao bii iki'o.

Uruu dono mishidapainao, Asia Minor iainaoz pataka'uta-ka'o pamishidapan dikin ii Jesus, Tominkaru daniz. Uruu idi Peter saadan pakaaritan i'ati uma'ozakada-kinnaa nii idyaun. Peter nyukunuu-kidan i'ati na'apa'o Jesus baiatanii tuukii, inao dikin ii. Ukau'an marii kizi ida'an Jesus kaduz pama'ozakadapan ida'an panyukunuu. Na'iki pataan ida'an panyukunuu ati, pamishidapan Tominkaru. Peter na'apanuz i'ati kaikapa'a, Tominkaru zaamatan idi idyaun papidanannao nii. Na'iki Jesus baiainpan na'iki umawakan idi i'ati, marii imashaapan Tominkaru aipan kawana'ati'i naa.

Kaarita buutinpan kida

Kaarita sakadin-kizi	1:1-2
Tominkaru kazannaatan daua'o pidannao	1:3-12
Kakinaowapa-karu kaimana'o mashaapa-karu dau'u	1:13—2:10
Baiainapa-karu Jesus Christ kawan	2:11—4:19
Mishidapainao Christ sha'apatan ni'o	5:1-11
Kaarita katokon-tinan	5:12-14

1 ¹Di'oraz kaarita o'garu Peter di'iki'o. O'garu Jesus Christ apostlen. O'saadan di'oraz kaarita Tominkaru zaamatanii papidanannao nii ati'o, makoinaoz imashaapa'anan tawarainao kawan di'itinapa kida'a ba'oran kaduz pidannao wiizi ii aka kida: Pontus ii aka, Galatia Baara ii aka, Capadocia ii aka, Asia Baara ii aka

na'iki Bithynia ii aka. ²Wuru'u waDaru Tominkaru zaamatanuz unao, udi'itapani'i naa kotua'a naa pazaamata'azon dau'u unao. Ukau'an Kaimana'o Doronaa saabani'i naa unao kaimanaiman, uruu ida'an uizo'atin naa Jesus Christ na'iki uchikaa-kaoa'a naa u'oi'an ai uizain ida'an.

Marii Tominkaru kamunanun

1Pet

u'ati na'iki utaa kizi unyukunuu kaiman-kinaa nii tuukii manawun.

**Zaudapa-karu mishi'o
sha'apa'azo'o dau'u**

³Wakonaukii-kida Tominkaru, wanaobanaa Jesus Christ daruz. Ukamunanban idi manawun, utaan wa'ati pa'ina'o mashaapa-karu pakadishita-kidan ida'an Jesus Christ pamawaka-kizi iki, uruu idi'o wamashaapan zaudapatina'a naa. ⁴Wazaudapan naa wazaamata'azooniaz wa'idiwau nii kaimana'o aimaakan Tominkaru taapaniaz wa'ati aokazi ii. Na'ii aona'o kanom ka'iitan pamainaabatan oo papataka'uanuz. ⁵Unao, umishidapan idi Tominkaru, utaapan unao pama'ozakan ida'an atii uzaamatan kazannaatin-karu, ata'azo'oraz naa uaida-kaoo amazada tokono dono'o naa. ⁶Ukau'an ukonaukia'a naa tuukii udau'ati, ukasha'oratinan pu'u padamata, na'iki ubaiatan iriba dikauda kida'o aimaakan. ⁷Mazan na'apa kida'oraz sha'apan, umishidan tiwaa-kaoo wuru'u, na'apa'o ida'ana'o nii utukapa-kaoo mishi'o wuru'u umishidapanuz. Aizii gold kawaoda-kaoo tikazi di'iti, utukapa'azoo-kaoo idi mishi'o uruu gold, mazan upu'a'o nii umainaabata-kaoo. Mazan wuru'u umishidapanuz, powa'a'o zii umanawunun gold ai. Uruu idi'o utiwaa-kaoo utukapa'azoo-kaoo uturuan. Uturuudinan dono, Tominkaru konaukii-kidan nii unao, na'iki utukapan nii unao umanawunu'o nii, na'iki unaubaan

nii unao Jesus Christ tukapa-kaoo dono'o naa.

⁸Aonaa utukapanii mani uruu, mazan upu'u umarainapanuzu. Kai, aonaa zii utukapanuzu mazan upu'u umishidanuzu. Uruu idi'o wuru'u umashaapanuz kai konaukii. Ukonaukian umanawunu'o konaukii-karu ida'an, aonaa pidan aitapan na'apam pakian udau'an. ⁹Umishidan idi uruu, uturuudinan naa uzaamatan kazannaatin-karu, upataka'uta-kaoo ai u'oian dikin ii.

¹⁰Wuru'u kazannaatin-karuz oia'o ai, uruu Tominkaru prophetinao di'itapanii kaimanaiman kotua'a naa. Tuukii ñaipan paaitapan udau'an, uruu ñkowaadaniaz sha'apatina'o ni'oraz Tominkaru kamunan-kinaaz, wuru'u utaaniaz unao ati. ¹¹Christ doronaa da'i prophetnao ida'a'oraz, uruu ida'ana'o ñaitapan pakowaadan aimaakan sha'apa'o nii dau'an usha'apan ua'ii zii. Uruu idi'o ñkowaadapanuz Christ baiaapan ni'o dau'ati na'iki udauna'an umanawunuta-kaoo ni'o dau'ati. Na'apa kida'o dau'an prophetnao kaudinan dadara ñtiwaan padi'itapan na'apainim nii na'iki na'apam nii usha'apainpan wuru'u Christ doronaa kowaadauta-kidaniaz ñ'ati. ¹²Tominkaru kainaabatan ñnao prophetnao ati wuru'u ñkaudinkiziz ñkowaadautaniaz, aona'o nii ñtukapan usha'apan, mazan unao ati'o nii pa'an wuru'u aimaakan kida sha'apanuz. Ukau'an uru'u naa kakuwaapainao kowaadaniaz naa u'ati, Kaimana'oraz Kuwai,

Kaimana'o Doronaa dyuuda-kariwaiz aokazi iki ma'ozakan ida'an. Aimaakan kida kaikapa'oraz usha'apainpanu'u tuukia'o angelnao aipan paaitapan udau'ati.

***Marii mashaapa-karu
kaimana'a naa***

¹³Ukau'an, aizii udi'itinpa'a naa sakitapa usha'apata'azoonii kida dau'ati. Na'iki zaudinapa umashaapa, na'iki utaapa unyukunu kaimanaiman uzaudapanii kida dau'ati, wuru'u Tominkaru kamunan-kida'azoonuz unao, Jesus Christ kaawan dono'o naa. ¹⁴Uizo'atiaba umashaapa Tominkaru ati, Tominkaru dainaoun idi unao. Aona'a naa umashaapa'ana'a pakawan usha'apaapan dau'u oia'o, wuru'u unaudapanii kidaz usha'apaapauzon kiwiin, umaaitapakan dono'oraz zii mishi'o parada-karu Jesus dau'u kida'oraz. ¹⁵Mazan aizii kaimana'a naa pa'i umashaapa, aonaa u'oia'ana'a usha'apatanii kida ida'an, usha'apanum kau'an Tominkaru zaamata'oraz unao, kaimana'o uruu aonaa oia'o mani. ¹⁶Na'apa Tominkaru paradan saada-kariwai ida'a. Tominkaru kian, "Kaimanainao pidannao pa'i unao, aonaa oiainao nii mani, usha'apanum kau'an kaimana'o õgaru, aonaa oia'o mani."^a

¹⁷Utoriinpan dono, "waDaru" ukiauzon Tominkaru ati. Ukau'an ukichana'iki pa'i usha'apatan oia'o Tominkaru awun za'a, umashaa-

pan kawana'ati zii da'a'a imi'i baara'a. Usha'apanum idi aonaa na'ia'oram pidan Tominkaru taapan panaudapanii manawun, mazan ipai pidannao uaitapa na'apam nii papataka'utan isha'apaapanii kida kawana'ati. ¹⁸Uaitapani'i naa Tominkaru kawinipinaatan pazaamatan unao, pakazannaata'azon idi unao, mazanu'o umishidapauzonii kida ai, utamakapaniaz kotua'o udokozu-daunnao mishidapauzonii kidaz. Aizii wuru'u ukawinipinaata-kinaaz pakazannaatan unao, aonaa pataka'uina'aka'o nii mani gold oo silver kawan, ¹⁹mazan Christ izain umanawunun ida'ana'a. Na'apa'o uruu Christ, pa'ina'o kaznizo zowii-ka'o kawan, aona'oraz na'iam udikaudan, taauzo-kariwaiz Tominkaru ati. ²⁰Kotu'u amazada sakadinan ua'ii zii, Tominkaru zaamatan Christ. Aizii kai amazada ikoda'anan di'iti'i naa, patokon uaidan naa uruu unao ati. ²¹Uruu Christ ida'ana'a naa umishidan Tominkaru. Tominkaru kadishitakida'oraz uruu pamawaka-kizi iki, na'iki taa'oraz umanawun-karu u'ati. Una'apan idi'o wuru'u unao mishidanuz tuukii Tominkaru, na'iki uzaudapan naa wuru dau'ana'a Tominkaru kowaadaniaz pataa'azon diina'iti'i.

²²Aizii kaimana'ora'a naa uchikainan u'oian ai, uizo'atin ida'an mishi'oraz parada-karu Christ daua'oraz. Uruu idi mishi'o umarainpaakan umin-mishidan-

1Pet

^a 1:16 Leviticus 11:44-45; Leviticus 19:2; Leviticus 20:7

nao tuma. Umarainpaaka tuukii unyukunuu iki kida manawun. ²³Unao, pa'inaada-kariwai'i naa pa'an, aonaa mawakauzo udarunao di'iki'o kawanu'o mani, mazan aona'oraz umawakauzon di'iki'o pa'an. Tominkaru paradan karikaonanu'oraz umashaapan ida'ana'o pa'an upa'inaada-ka. ²⁴Na'apa Tominkaru paradan saada-kariwaiz kida kian:

“Ipa'i pidannao pinidi
kawanu'o
na'iki imanawun-tinpan
na'apa soosoi kawan.

Wuru'u pinidiz
mawaka'akauzo
na'iki soosoi waota'akauzo
pakadunaa ai.

²⁵Mazan parada-karu Naobanai di'iki'oraz, karikaonanu'o nii una'an.”^b

Uruu wuru'u Kaimana'oraz Kuwai kowaadapa-kariwaiz u'ati.

2 ¹Ukau'an umuuda'a naa oii kida'o, wuru'u umariidinauzonuz, utaapinpauzonuz mishi'o kawan ukaimanan, ukishauzi-shorinuz, na'iki ukadakotinauzonuz uiriban dau'u. ²Umashaapa na'apa pa'ina'o koraidaonaa shakata'akan kawan, zamazi'oraz na'iki aipa'oraz soo padaro dunuu karikaonan. Ukau'an na'apa'a naa uzamazi Tominkaru paradan dau'ati. Uruu koraidaonaa daro dunuu kawanu'o u'ati. Kaimana'o nii udyaupain u'ida'an, na'iki ma'ozaka'o nii umishidapan Tominkaru, na'iki

ukazannaatinan nii. ³Usha'apanum idi utiwaani'i naa na'apam Naobanai kaimanan na'iki na'apam ukamunanban.

Kakupa'o kuba kawanuinao

⁴Uwa'ati Naobanai Christ ida'ati, kakupa'oraz kuba ida'ati. Pidannao kashadaniaz, mazan Tominkaru zaamata uruu umanawunu'o nii. ⁵Uwa'ati kakupa'o kubanao kawanu'o nii kapam, ukaiwaa-kizinao kizi Tominkaru Dapunaa toma-kinao nii Kaimana'o Doronaa ida'an. Na'iki ukaudin-kizi kaimana'o faadaanao nii Tominkaru ati, na'iki taaina'o nii Tominkaru ati uaipan kawana'ati, Jesus Christ ida'an. ⁶Usha'apanum kau'an kaikapa'a saada-kariwai Tominkaru paradan kianu'u:

“Utukapa, òmuudan kuba
Zion^c ii,

zaamata-kariwaiz
umanawunu'o kuba kabaun
kadishita-kida-kinao.

Aizii kanom mishida'o uruu,
aona'a nii uba'azootin-kida-
kao umishidan dikin ii
uruu.”^d

⁷Unao mishidainao ati umanawunu'o wuru'u kubaz. Mazan mamishida-kainao ati,

“Wuru'u kuba tomapauzonao
kabaun kashadaniaz,
madiwautapa-ka'oraz
itukapan,
uru'u naa mishi'oraiman
umanawunu'o kuba

^b 1:25 Isaiah 40:6 ^c 2:6 Zion, oo Jerusalem. ^d 2:6 Isaiah 28:16

ipai ba'oran kubanao ai.”^e
⁸Ba'oran saada-kariwai kian kapam.

“Uruu kuba tukurutin-kida'o pidannao,
 na'iki uruu kuba kaboina-kida'o ĩdyaun.”^f

Ītukurutinan pamamishidakan idi'o uruu daua'o parada-karu. Mishi'o mazan Tominkaru aitan kawana'ati wuru'u na'apa'oraz sha'apan ĩ'ati.

⁹Mazan unao Tominkaru zaamataniinao pa'an papidanannao nii, kaudinainao nii faadaanao nii, uruu Naobanai ati, na'iki unao Tominkaru buutanii kaimana'o pidannao nii. Tominkaru idiwau unao, kakuwapa'o nii umanawunu'o usha'apatanii kida dau'ati. Unao Tominkaru so'otanii umashaapa-kizi maruta'o bii iki, konaunama'o pakanadan ida'ati. ¹⁰Kiwiitapa aonaa Tominkaru pidanannao mani unao, mazan aizii upidanannao unao. Kiwiitapa aonaa Tominkaru kamunan-kidan da'i unao, mazan aizii Tominkaru kamunan-kida'a naa unao.

¹¹Ōmarainapanii ōiribannao, ōparada'azon u'ati, umashaapan idi tawarainao nii di'ora'a amazada ida'a'a. Ukau'an aona'a naa usha'apaapa'ana'a dikauda kida'o aimakaan una'azootapanii kida, na'apa kida'o pataka'uan nii unao umashaapan ai kaiman. ¹²Karikao-nanu'u naa umashaapa kaiman mamishida-kainao Tominkaru bii'i. Īdakotan pu'u usha'apaapan dikauda'o aimakaan, mazan ĩtukapa kizi

pa'an usha'apatan kaiman kida'o aimakaan, uruu idi ĩmishidan nii Tominkaru. Aizii Tominkaru kaa-wan dono'o naa, ĩkonaukii-kidan nii umanawunun.

Naobanai-tinpainao paradan izo'ati-ka

¹³Naobanai Christ aipan ati, uizo'ati pidannao paradan taakariwainaoz wanaobanaanao nii. Uizo'ati king, umanawunu'oraz unaobanai-tinpan. ¹⁴Na'iki uizo'ati wuru'u king waranu ainaouz naobanainao governornao paradan, usha'apanum kau'an king dyuudanii ĩdyaun pataka'uta'o nii maizo'atikainao paparadan. Mazan izo'atiinao uparadan, kaimana'o nii ĩtaapa-ka. ¹⁵Tominkaru aipan unao sha'apatan kaiman kida'o aimakaan, umashaata kizi maaitapin-ka'o pidannao, ĩparadan ai maaitapinaka-daun unao dau'an. ¹⁶Unao, aona'ora'a naa upoitoruitapa-ka, mazan aonaa ukaiwa'ana'a wuru'u umashaapanuz na'apa udizapa-kinaa nii usha'apaapan oia'o, mishi'oraiman umashaapa Tominkaru poitorunao ni'i naa. ¹⁷Utaapa ipai pidannao umanawunu'o nii. Umarainapa umin-mishidannao. Ukichana'iki Tominkaru ai, na'iki utaapa umana-wunu'o nii pidan naobanai-tinpa'o.

Mashaapa-karu kaiman naobanainao ati

¹⁸Poitoruinao, utaapa unaobanaanao umanawunu'o nii na'iki

1Pet

^e 2:7 Psalm 118:22 ^f 2:8 Isaiah 8:14

uizo'ati iparadan, aonaa unaobanaanao kamunaniinao ati mani karikaonan, mazan to'orabainao unaobanaanao ati kapam. ¹⁹Aizii unao, uaitapanii kanom Tominkaru aiapanii usha'apatan, ukau'an utuudan nii kaziwa'o ubaiaapan uantamikita-ka'o dono umasha'apatakan pu'u oia'o, mazan uruu ida'ana'o nii Tominkaru nyukunuu kaimanan u'ati. ²⁰Kanom u'itiiman kaimana'o aimaakan uikodan nii utuudan dono uzowiautapa-ka'o usha'apatan dikin ii dikauda'o aimaakan? Mazan Tominkaru nyukunuu kaimanan u'ati utuudan dono ubaiaapan dikauda'o aimaakan usha'apatan dikin ii kaimana'o aimaakan. ²¹Kaikapa'o nii wuru'u Tominkaru dapadanuz unao, usha'apanum kau'an baiainpa'a naa Christ unao dikin ii. Uruu pakaduz wuru'u Christ wa'akaniaz u'ati, ukau'an uda'ana'a naa ukaduz usha'apainpan ida'an uruu kawan. ²²Uruu Christ, aonaa usha'apatauzon oia'o, aonaa na'apainim umariidinauzon. ²³Aizii udakowapa-ka'o dono, aonaa udakoopan powaa iti pidannao dakoopainouz paugaru. Upataka'uta-ka'o dono, aonaa ukaunaan powaa iti pidannao ati antamikitainouz paugaru. Mazan ipai utaan pasha'apataka'oaz Tominkaru ati. Uruu pa'an wuru'u aitapa'o ni'oraz na'apam nii pasha'apatan pidannao isha'apatanii kida kawana'ati. ²⁴Uruu Christ baiaapa'o wa'oian winipinaa, pamawakan ida'an cross paawa'a, wamuudin kizi'i naa oia'o ai,

na'iki wamashaapa kizi'i naa kaiman Tominkaru aipan kawana'ati. Ubaiaainpan ida'an, ukakudan waunao. ²⁵Kiwiin unao, kaznizoonao kawanu'o umakon pana'itili' naa uka'uzatiki ai. Mazan aizii ukaawan powaa ati uka'uzatiki ida'ati. Uruu taapa'oraz unao.

Daiaroinao na'iki daiaruinao

3 ¹Unao na'apa kapam zunnao kaudaiaruinao, umashaapa kaiman izo'atiaaba udaiarunao ati. Udaiarunao mamishida'azookan an Tominkaru paradan, imishidan nii, uaida-kidan ida'an kaimana'o ukaduz i'ati. Aonaa uparadinan pu'u mani padamata i'ati, mazan upu'a'o nii utanawatin-kidan idyaun Tominkaru ida'ati, ²umashaapan idi kaiman Tominkaru paradan aipan kawana'ati. ³Aonaa uaida'ana'a ukonaunaman umaodinpan ida'an mani karikaonan, oo ukaiwadapan ida'an mani karikaonan wizi'i kida'o aimaakan, na'iki ukaiwadan ida'an mani karikaonan konaunamada-kariwai ukamichan. ⁴Mazan marii pa'an uaidan ukonaunaman kaimana'o umashaapan ida'an unyukunuu iki'o, na'iki kadorona'o mashaapa-karu ida'an. Na'apa'o konaunama-karu aonaa na'apainim nii uawutan, na'iki na'apa'oraz konaunama-karu tuukia'o Tominkaru naudapan. ⁵Na'apa'o konaunama-karu kotua'o kaimanainao zunnao aidanii. Imishidapan Tominkaru na'iki kaiman imashaaapan izo'atiaaba paudaiarunao ati. ⁶Utukapa Sarah daua'o, oroo izo'a-

ti'o paudaiaru Abraham, uruu idi odakotapan uruu panaobanaa nii. Unao zunnao, Sarah dainao wuru'u unaouz, umashaapan dono usha'apaapan dau'u kaimana'o aimakaan kida oroo kawan, aonaa kanom aia'a naa utarian.

⁷Unao na'apa kapam daonai-oranao kaudaiaroinao. Utaapa udaiaronao kaimana'o ida'an na'iki ukarodapa ĩdyaun, usha'apanum kau'an uaitapanii aonaa na'apa kida'o mani ĩma'ozakan unao kawan. Mazan na'apa kida'o nii unao tuma ĩzaamatan Tominkaru kamunan-kinna kakupa-karuz. Umashaapan dono na'apa, kaimana'o nii utoriinpan baokopa, aona'o nii kanom kasharutapa'o nii unao.

Ipai mishidainao Jesus ati'o

⁸Aizii baukapa'akan naa ōkian, ipai unao na'apa kida utaapa unyukunuu u'atiaaka uiribannao tuma. Umarainpaaka umin-mishidannao, na'iki ukamunanuaaka na'iki aonaa u'atadinpa'ana'a. ⁹Aonaa ukaunaatina'ana'a dikauda'o idi usha'apata-ka'o dono dikauda'o ida'an, oo aonaa uzunaapina'ana'a powaa iti uzunaapa-ka'o dono. Mishi'oraiman ukaunaatin kaimana'o uparadan ida'an, upishaan ida'an Tominkaru kaimanan ĩ'ati. Usha'apanum kau'an Tominkaru kian utaa'azon kaiman-karu wuru'u udapadanuz unao. ¹⁰Saada-kariwai Tominkaru paradan kian,

“Kanom mashaapa'azo'o konaukii

na'iki tukapa'azo'o kaimana'o aimakaan sha'apan pa'ati, marii aonaa ukadakotinauzon dikauda'o ida'an, na'iki marii umashaatan pamaridinauzon.

¹¹Marii umuudan naa oia'o pakaduz, usha'apatan naa kaimana'o, udorotan naa kaimana'o mashaapa-karu, na'iki utiwaan naa pamashaapan kaiman pairibannao tuma.

¹²Usha'apanum kau'an Tominkaru awunuutapanii kaimana'o pidannao, na'iki uabata ĩtoriinpan dono pa'ati, mazan pidannao sha'apaapainao oia'o, aonaa manawun unaudapan.”

Mishidainao Christ pataka'utakao kaimana'o dikin ii

¹³Kanoma'o nii sha'apata dikauda'o unao ati usha'apaapan an kaiman kida'o aimakaan? ¹⁴Konaukia'o nii unao, upataka'uta-ka'o an usha'apaapan dikin ii kaimana'o aimakaan, ukau'an aonaa udopi'ana'a, na'iki aonaa utaria'ana'a pidannao sha'apata'azon an dikauda'o ida'an unao. ¹⁵Mazan utaapa Christ kaimana'o unaobanaa nii unyukunuu ii, na'iki karikaonanuu naa uminziiwa-kidapa uparadan nii, uaitapa kizi na'apam udako'atin pidannao, ĩpishaan dono unao

umishidapan dau'an Tominkaru sha'apata'azoniaz u'ati. ¹⁶Na'iki udako'atin dono ĩdyaun, kaiman uparada ĩ'ati. Na'iki kaiman utaapa unyukunuu, uaitapanii aonaa usha'apatan aimaakan dikauda'o. Uruu ida'ana'o nii, pidanna'o ba'azoinpan dakoopainauouz umashaapan mishidainao nii Christ.

¹⁷Panaadon Tominkaru kashaapan nii baiatin-karu kaimana'o sha'apaapa-ka'o dikin ii. Mazan kaimana'o wuru'u baiatin-karu ai oia'o sha'apaapa-ka'o dikin ii. ¹⁸Na'apa Christ, aonaa oia'o mani uruu, mazan upu'u utaaian pamawakan ida'an baupapa, aonaa powa'an kida mani wa'oian dikin ii. Uruu kaimana'o pidan, umawakan dikauda'o pidanna'o dikin ii. Christ sha'apatan kaikapa'ora'a una'aka kizi waunao Tominkaru ida'ati. Unanaa zowii-ka'o, mazan ukakuda-ka'o powaa iti Tominkaru Doronaa ida'an.

¹⁹Uruu Tominkaru Doronaa ida'ana'o Christ kakuwaapan doronainao ati ĩtaraapa-kizinao ii. ²⁰Īnao maizo'ati-kainauouz Tominkaru paradan, Tominkaru zaudapan pu'u kotua'iki ĩtanawatinan pa'oian ai, na'iki ĩizo'atin paparadan, Noah tomapan pu'u pakanawan. Uruu dono 8 sodi pidanna'o paidinan kanawa zo'iti. Uruu ida'an ĩkazannaata-ka'o wunu tuubaru'o ai, naraada'oraz ipai imi'i baara. ²¹Uruu wuru'u kainaabata'oraz chikaawunuin-karu, wuru'u kazannaatin-karuz Jesus Christ kadishita-kida-ka'o ida'an pamawaka-kizi iki. Aizii chikaa-

wunuin-karu, aonaa pidan nanaa chikaa-ka'o kaniriba'o ai mani kari-kaonan, mazan wapishaan pa'an Tominkaru usaabaa kizi wanyukunuu oia'o ai.

²²Jesus Christ mako'oraz naa aokazi iti, kai na'ii uruu Tominkaru diwa'ora antanapu, umanawunu'o unaobanai-tinpan ipai angelnao ati, na'iki ipai doronainao umanawun kidainao ĩnaobanai-tinpan ati.

Mashaapa-karu Tominkaru ati

4 ¹Christ baiaapan idi kaziwa'o, ukau'an na'apa'a naa unao uruu kawan kapam, na'iki uma'ozakadapa'a naa unyukunuu ubaiainpa'azon dau'ati. Usha'apanum kau'an, na'ia'oram unao baiaapa'o kaziwa'o pamishidan dikin ii Christ, aona'o ni'i naa usha'apaapa'azon oia'o. ²Ukau'an, aizii aona'a naa una'azootapa'ana'a oii kida'o usha'apaapauzonii, mazan una'an kawana'ati uizo'atipa'a naa Tominkaru. ³Unao kotua'iki'o usha'apaapauzon oia'o, maaitapakainao Tominkaru naudapanii kidaz pasha'apaapan. Unaudapa ukiaapaakan kakiba'azonna'o ida'an, unaudapa upo'idipan, unaudapa umakon madoronaa-daunu'o tuzapa-kizai ii aka, na'iki utominkaruniitapanuz toma-kariwainao karikaonan. ⁴Uruu idi umin-sha'apaapauzon oii kida'o aimaakan, tuukii ĩdi'itinpan unao dau'an, aonaa ĩaitapan kanom nii aona'a naa usha'apaapan dikauda kida'oraz aimaakan powa'a. Una'apan idi'i naa ĩdakoopan unao. ⁵Mazan

īdako'atin nii na'apa kida'a dau'an Tominkaru ati, uruu aitapa'o ni'oraz na'apam pakawinipinaatan ipai pidannao kakupainao na'iki mawakainao kapam. ⁶Kaikapan idi'o Kaimana'o Kuwai kowaadauzo-kaoaz mawakainao pidannao ati īkakupan pu'u zii. Inanaa pataka'uta-kao mawaka-karu ida'an na'apa ipai pidannao pataka'uta-kao kawan mawaka-karu idi, mazan upu'u karikaonanu'o nii īkakupan na'apa Tominkaru kawan Kaimana'o Doronaa ida'an.

***Marii Tominkaru taanii kaiwaa-
kao kaimana'o ida'an***

⁷Ipai aimakaan kida ata'azoo īkatokon-tinan. Ukau'an aitapina'a naa umashaapa, karikaonan kizi udi'itinpan kaiman, turuu kizi utoriinpan kaiman Tominkaru ati. ⁸Na'iki powa'a'o zii umanawunun wuru'u marainpaaka-karu an, mishi'o ida'an. Usha'apanum kau'an kamarainpan-karu marina'ata-kida ipai oia'o. ⁹Udapaapa umin-mishidannao udapu ati, na'iki ukataan ī'ati, mazan aonaa unyukunuu oian bii an mani. ¹⁰Ipai unao kawana'ati Tominkaru taanii uka'iita-kinaa ni'i usha'apatan aimakaan umin-mishidannao ati. Ukau'an ukaminka'utaaka'a naa u'ida'an, na'iki ukaudina'a naa kaiman Tominkaru taanii u'ati ida'an. ¹¹Utaan an u'ati uka'iita-kinaa nii ukakuwaapan, ukowaada'a naa wuru'u Tominkaru di'iki'oraz kuwai. Aizii utaan an u'ati uka'iita-kinaa nii ukaminka'utan pidannao,

ukaminka'uupa'a naa wuru ida'ana'a ma'ozaka-karu Tominkaru taaniaz u'ati. Na'apa kizi ipai aimakaan kida sha'apata-kao Tominkaru konaukii-kida-kinoo nii Jesus Christ ida'an. Uruu Tominkaru karikaonanu'o ni'oraz umanawunun na'iki uma'ozakan. Amen.

Baiainapa-karu Christ dikin ii

¹²Ōmarainapanii ōmin-mishidannao! Aonaa ukia'ana'a unyukunuu ii, “Kandii ni'o aimakaan sha'apan ō'ati kaikapa'a,” utiwauta-kao an ubaiatan ida'an kaziwa'o. ¹³Mazan tuukii ukonaukii, usha'apanum kau'an ukaminauda'utan Christ wuru'u, upataka'uta-kao ida'ana'oraz na'apa Christ pataka'uta-kao kawan. Uruu powa'a zii kizi ukonaukian utukapan dono'o naa Christ umanawunun aida-kao, ukaawan dono'o naa. ¹⁴Konaukia'o nii unao, udakowapa-kao dono umishidan dikin ii Christ, usha'apanum kau'an umanawunu'o Doronai, Tominkaru di'iki'oraz kaina'an idi unao ida'a. ¹⁵Na'ia'oram unao pataka'uta-kao dono, aonaa kizi pa'i uzowian dikin ii mani pidan, oo ukoidimikitinan dikin ii mani, oo usha'apatan dikin ii mani dikauda kida'o aimakaan, oo ukimudautan dikin ia'o mani ba'oran pidannao īsha'apatin kizi kida dau'ati. ¹⁶Aizii upataka'uta-kao an umishidan dikin ii Christ, aonaa kanom dikin ii ukiba'azoo-kidanuzu, mazan ukonaukii-kida Tominkaru uaitapa-kao idi umishidapan Christ. ¹⁷Usha'apanum kau'an kaawa'a

naa amazada pidannao tiwa'azoo-
kao kamoon, na'iki Tominkaru
pidannao wuru'u kiwiini'o ni'o-
raz itiwaa-kao. Aizii umishiin dono
waunao mishidainao tiwaa-kao
kiwiin, na'apam nii dii pidannao
sha'apata-kao aona'oraz iizo'a-
tin Kaimana'o Kuwai Tominkaru
di'iki'oraz? ¹⁸Saada-kariwai Tomin-
karu paradan kian,

“Aizii mani suduupa'o ida'an
kaimanainao pidannao
kazannaata-kao,
aitaniimana'o nii
dikaudainao na'iki oiainao
pidannao,
na'apam ni'i naa dii
isha'apata-kao?”^g

¹⁹Ukau'an, upataka'uta-kao
an Tominkaru aipan kawana'ati,
pakawan usha'apaapa wuru'u
kaimana'oraz na'iki sakitapa'o-
raz aimakaan. Na'iki pakawan
utaapa unyukunuu Tominkaru ati,
toma'oraz unao, uruu mishi'o nii
usha'apatan aimakaan paparadan
kawana'ati.

*Kazowautapainao
Tominkaru Choochin*

5 ¹Aizii õparada'azon choo-
chi zowaunaanao ati. Õgaru
choochi zowaunaa kapam, na'iki
õtukupazonii Christ pataka'uta-
kao, na'iki õgaru ka'idiwaina'o
nii kapam ukonaunaman na'iki
umanawunun idi, uaida-kao dono
ukaawan dono'o naa. ²Kaiman
utaapa Tominkaru pidannao

utaapa-kidaniinaouz u'ati, na'apa
kaznizo taapiki awunuutapan
kawan pataapanii kaznizonao.
Uawunuutapa iðyaun minziiwa
na'iki konaukia'o ida'an Tomin-
karu aipan kawana'ati usha'apatan.
Aonaa uaipan idi mani uikodan
aimaakan u'ati karikaonan, mazan
utaan idi'o manawun unyukunuu
uawunuutapa'azon dau'u iðyaun.
³Aonaa unaobanai-tinpa'ana'a
wunao ati'i, taapa-kida-kariwai-
naouz u'ati, mazan uaida-kida
kaimana'o sha'apatin-karu na'iki
mashaapa-karu i'ati. ⁴Aizii Christ,
kaznizonao taapikinao zowau-
naa kawanu'oraz kaawan dono'o
naa, utaan nii unao ati aimaa-
kan konaunama'o, aona'o ni'oraz
ukonaunaman mainaabatinauzon,
uruu wuru'u umanawunu'o uidi-
wau ni'oraz.

⁵Aizii unao pa'inainao
daonaioranao, uizo'ati tunarunao-
tinpainao paradan. Na'iki ipai unao,
na'apa kida utaapinapa, aonaa u'ata-
dinpa'ana'a, ukaminka'uaaka pa'an
u'atiaaaka. Usha'apanum kau'an
Tominkaru paradan saada-kariwaiz
kian,

“Pana'iti Tominkaru taan
panyukunuu
atadinpa'o pidan ai,
mazan ukamunan-kida pidan
aona'o u'atadinpan.”^h

⁶Ukau'an aonaa u'ata-
dinpa'ana'a Tominkaru
umanawunu'oraz taapan pu'u
unao, kaiman kizi uzaamatan

unao umanawunu'o nii diina'i-ti'i paaitanii kamoo kaawan dono. ⁷Utaa Tominkaru ati ipai aimaakan kimudauta'o na'iki kasha'oradauta'o unyukunuu. Usha'apanum kau'an utaapanii wuru'u unaouz.

⁸Zaudinapa umashaapa utaruba Satan ai. Kaina'a uruu, uchi'ika'anpan na'apa zamazi'o baudokoru ka'arantina'o kawan, dorotapa'oraz pawanyukunuu nii. ⁹Aonaa ukashaapina'ana'a u'ati, mazan ma'ozaka umashaapa umishidapanii ida'a. Uaitapan idi umin-mishidannao mashaapainao ipai na'ia'akan di'oraz amazada ida'a, na'apa'o ibaiatinan unao kawan kapam. ¹⁰Mazan aonaa kotua'iki'o nii mani ubaiatinan dauna'an, uru'o ni'i naa kamunan-ba'oraz Tominkaru, zaamata'oraz unao Christ ida'an ka'idiwaina'o nii karikaonanu'o pakonaunaman na'iki pamanawunun idi. Usaa-baan ni'i naa unao powaa iti, na'iki uma'ozakadan nii unao kaimanaiman, mishi kizi umishidapan, aonaa kizi ukashadinan. ¹¹Marii

karikaonan umanawun-karu uruu ati'o nii. Amen.

Peter kowaadinan naa

¹²Ōsaadan di'oraz madiwau'u ōkaaritan unao ati, Silasⁱ kamin-ka'utan ida'ana'o ōgaru. Uruu kaimana'o ōmin-mishidan. Wuru'u ōsaadanuz ōkaaritan unao ati, ōaipan idi'o ōma'ozakadan unao na'iki ōtaan ōparadan mishi'o na'iki ōaitapanii aimaakan dau'ana'o. Wuru'u di'orazu'u mishi'o kamunan-karu Tominkaru di'iki'o. Ukau'an, ma'ozaka umashaapa, uruu kamunan-karu ida'a.

¹³Umin-mishidannao Christ, mashaapainaoz da'a'a Babylon ida'a,^j Tominkaru zaamataninaouz papidanannao nii unao kawan, idyuudan paparadan unao ati. Na'iki Mark, ōtaapaniaz ōdani kawan, udyuudan kapam paparadan unao ati. ¹⁴Konaukii unaubaaka umin-mishidannao tuma ubaokopatinan dono.^k

Marii Tominkaru taan unyukunuu kaiman-kinan nii unao mishidainaoz Christ.

ⁱ 5:12 *Silas*: Greek paradan ida'an, Silvanus kia'o wuru'u. ^j 5:13 *Babylon*: Rome dakotapa-kinan. ^k 5:14 Peter dono'o mishidainao baokopatinan dono, itukapakidan panaubaan oo pakonaukii-kidan pamin-mishidannao pakissitan ida'an idyaun pakaozoo ati oo pataawu ati oo panaadon paka'u ati.